

MAGYAR KURIR

.Bétsből, Kedden, Mártzius' 16-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Hertzeg Richelieu ilyen levelet írt Bordeaux városa' Polgármesteréhez: — „En azt a' Dotatziót, melly a' Király' kívánságára nékem határozatott, annak a' városnak javára akarom fordítani, melly a' jó Frantziák' betsületét úgy megérdemlette, mint ez. Azon indító okaimon kívül pedig, a' mellyek Bordeaux városára nézve minden jó Frantziákkal közösök, ennek szeretésére nékem személyes okaim is vagynak, a' mellyeket én itt gyöngvörűséggel megemlítek. Itt t. i. az én' és familiánu' nevünknek emlékezte, mellyet eddig ily sok féle történetek kiolthattak volna, még életben van. Azt a' jó szívvel való fogadtatást, mellyet erántam mostani itt jártam' alkalmosságával Bordeaux városa' lakosai bizonyítának, nem lehet egy részint a' Nagy Atyámra való megemlékezésseknek nem tulajdonítom. Ez a' fogadtatás szívembe méllyen bemetnze fog maradni.“

Ezen levélben kifejezett háládatosságát nagyon nemes tselkedet által bizonyította-meg Hertzeg Richelieu. Tudjuk, hogy a' Király' kívánságára néki a' Törvényhozó kamarák 50 ezer Frank esztendőnként való jövedelemből álló Dotatziót határozta, melly az ő halála után ismét vissza fog a' Státusra szállani. Ezen jövedelmet egészszen a' Bordeaux béli szegények' intézetének ajánlkozta a' nevezett Hertzeg, oly határozással, hogy az ott lévő Szent András ispotálya' megavult épülete' helyébe újat

építsenek, és ha a' Hertzeg még ezen épületnek elkészülése után is élni fog, az azutáni jövedelem is, melly ezen Dotatzióból a' Hertzeg' haláláig be fog jöni, mind a' Bordeaux béli szegény intézetek' javára fordittassék.

Párisban nevezetes könyv van sajtó alatt, úgy mint *Bonaparte Napoleonnak* minden idegen Udvarokkal, Fejedelmekkel és Ministerekkel való *Hivatali és Bizodalmas levelezése*, Olasz és Német Országokon 's Egyiptomban, az ő maga kabinetjében letétegett eredeti irások szerint. Az első tsmó az ő 1796-béli Olasz Országi levelezéseit foglalja magában.

Marquis *Barthelemynek* a' Válosztási törvénynek megváltoztatását illető jóvallása nem tsak sokaknak elméjében, hanem a' kereskedők' 's pénzváltók' házaikban is nagy nyughatatlankodást okozott. A' váltó papirosok' betse mindjárt lejjebb szállott.

Páris Febr. 27-dikén: — „Erősítik, hogy az előtt, hogy Barthelemy ezen jóvallást a' Pairek' kamarájába terjesztette, a' Ministerium már néhány napokkal tudta a' czélzást 's a' Barthelemy legjobb barátjai között néhány Paireket megkért, hogy terjeszszék elejébe néki, melly rossz következesei lehetnek annak. Maga Barthelemykész is lett volna (mondják) a' Ministerium' kívánsága szerint azonnal etállani feltett czéljától, kivált midőn meghallotta, hogy az a' Királynak is melly nagyon ellenére légyen. Hanem azon Ultrák, kiktől erre vétetett vala,

megtudván a' dolgot, őtet megtámadták, és megintették, hogy nekik adott szava mellett, mind betsületes ember maradjon-meg. Még az nap' is kételkedett, mit tegyen, a' mellyen jóvállásának kinyilatkoztatására az Orátoriszékbe felment: de addig unszolták és biztatták az ő új barátjai, hogy tsak megmaradott nekik adott szava mellett, 's megtette azon jóvállást, melly most egész Frantziaország-nak, sőt Európának figyelmét magára vonta. A' Ministereket az a' bizodalom táplálván, hogy kérésekre meg fogja tselekedni, hogy nem teszi-meg jóvállását, eleintén nem is mentek volt be az ülésbe. Tsak akkor mentek-be osztán nagy sietséggel oda, minckutánna értésekre esett, hogy mi foly ott, 's hogy már meg is határozottatott volna, hogy harmad nap' mulva kifejtthesse *Barthalemy* feltett jóvállásának indító okait. E' történt Febr. 26-dikán. Már ekkor a' Ministerek se' maradtak-ki. Eleintén a' volt az Ultrák' célzása, hogy *Barthalemy* a' maga kifejtő beszédében a' választási törvényben 7 vagy 8 cikkelyek hibás voltát feszegetse és sürgesse: hanem (mint már közelbb megirtuk) tsak hármat hozott-fel. A' Ministerek azonközben ennyi változást is felettébb veszedelmesnek tartanak a' mostani környüállások között, sőt annak tartanak mások is mindenek, kik a' Constitúciónak állandóvá tételődhetésén dolgoznak, egy szóval az úgy nevezett Constitúciónálisok. Ezen tárgyat a' 26-dik Februáriusi ülésben szép tisztán az Ultrák' szeméi elejébe terjesztette Fő Minister Desolles, 's azt is nyilván megmondotta nekik, hogy a' mostani sok változások a' Préfektusok 's egyéb tisztek között mind azon plánum szerént történnek, melly a' Királyt arra kényszeríti, hogy mind azok a' tiszviselők elmozdítódjanak a' *Betöltető Hatalom* mellől, a' kik ennek felvett Systemájával, melly a' Constitúciónak sérelem nélkül való

fenntartatása, ellenkezőleg dolgoznak. — „Ha vannak, így szollott ezen Minister; azon törvényben, melynek megváltoztatása javasoltatik, fogyatkozások, ezek olyan apróságok, mellyeknek elbáritására a' Betöltető Hatalomnak is aktivitása van: de ezek tsak olyanok, a' mellyeket öszszehasonlítani se' lehet azon veszedelmekkel, mellyek a' Státusra ezen törvénynek megváltoztatásából következhetnek. Ha a' Király (így végzi szavait a' Minister) a' megtévedéscet elfelejti, 's tsak azt forgatja szeméi előtt, hogy ki mitsoda szolgálatot tett a' Hazának; ha minden részrehajlásokat megegygyezletni akar, 's mindenkinek eszközet szolgáltattat arra, hogy a' Státusban érdemlett állapotjokra eljuthassanak; ha a' Státus' hivatalai mellől tsak azokat az embereket mozdítja-el, a' kik intézeteivel ellenkeznek, 's elmozdítottva maradni ezeket is tsak addig hagyja, míg magokba szállván arra hajlandókká lesznek, hogy az Országlószerék' jó célzásait elősegéljék; végezetre, ha a' Király' Országlásbéli Systemája által senki *sohonnét ki nem zarratatik, tsak a' másokat mindenün-nét kiszorítók*; — a' Pairek' kamarájához illik-e így ellenkezni a' Király' bölts intézeteivel? Én kötelességemnek esmem lenni, hogy mint magam is Frantzia Pair, ezen Pairkamarának kinyilatkoztatásam: hogy az Országlószerék a' Választási törvényt illető minden változásnak ellene teszi magát; hogy az a' felindulás, mellyet ezen jóvállásnak tsak felhozása is az Országban gerjesztett, elégségesen kinyilatkoztatja annak veszedelmés voltát; 's hogy végre az Országlószerék a' maga kötelességének esmeri lenni azt, hogy ezen veszedelmeket a' Pairek' szeméi elejébe terjeszse, 's magát, a' jóvállásnak, minden erejével ellene szegjeze.“

Hertzeg Rochefoucault nem tsak gyölkösen de heyesen is beszélt a'

Barthelemy jóvállása ellen: — „Legyenek bár, mint mondatik, ezen törvénynek végrehajtása módja mellett, hibák, fogyatkozások, visszaélések; ezeket mind elháríthatják a' Ministerek tsak kerülő irások által is; mire való lesznek ezekre nézve új törvényt hozni? A' mostani Válosztási törvény közönségesen jónak lenni esmertetik, azért: hogy ez, a' Polgárok' nagy részének kaput nyit arra, hogy a' Státust illető foglalatoskodásban részt vehessenek; hogy ez a' válosztási jusunak gyakorlását, egy részről ugyan a' fekvő, de más felől a' szorgalmatoskodásból származó jószágon fundálja; hogy ez, betű szerént való következése a' Constitúciónak; hogy ezt a' Frantzia nép: mint szabadsága' zálogát, 's mint a' Királytól néki adatott jusoknak oltalmazó bástyáját, úgy nézi. Ezen törvényt a' mai környulállások között bizgatni, nem egyéb: hanem gyanakodásnak és félelemnek magvát hinteni, 's a' nemzet' nagyobb részének vélekedésével 's érzenységével szembe ütközni; nem egyéb, hanem az országot azon szerentséltenségeknek 's nyughatatlanságoknak ismét kitenni, mellyektől őtet oltalmazunk, minnyájunknak szükséges, 's minnyájunk' kötelességének 's kívánságának kell lenni; végezetre nem egyéb, hanem a' Frantziák közzé oly egyenellenkedés' szörvénnekét vetni, a' melytől er dendő gyuladást Isten tudja mikor fognók megoltani tudni! Ezek Uraim az én tulajdon lelkesmeretem szavai, és én ezeket közönségesen ki nem mondani vélelnek tartanám.“ — Így beszéltek mások is sokak: de még is többen voltak ám az Ultrák. A' voksolók' többsége, 's nem az okoskodás határozott; 94-gyen találtattak a' kik helybe hagyták, 's tsak 60-nen, a' kik ellenzítették azt, hogy tovább vizgálás alá kelljen venni a' *Barthelemy* jóvállását. A' tárgy, mellyet tovább vizgálás alá kellett venni ezen három czik-

kelyekre határozottatott: — 1) Hogy a' válosztó gyűlések, minden departamentekben több szakaszokra oszoljanak, 's minden szakasz külömbkülömb városban tartsa a' maga gyűlését. — 2) Hogy azon 300 Frankokból álló egyenes adófizetésbe, mellyert valaki válosztói jussal bír, a' Patensert való adózás ne tartozzék bele. — 3) Hogy egyszersmind *Suplens* (tartalék) Követek is válosztassanak, azért, hogy ha idő közben valamely departament a' maga Képviselejétől megfosztódna, mindjárt legyen a' ki helyét kipótolja.

Lalli Tolendal is egy nevezetes beszédet tartott Febr. 26-dikán a' Pairek' kamarájában a' Barthelemy jóvállása ellen, hanem egyéb eránt úgy nyilatkozatta ki magát, hogy, ha ezen jóvállás egyébire semmire nem czéloz, hanem tsak az ezen három czikkelyek által tárgyaltott visszaéléseknek elháríttására, úgy ő is reá voksol: de nagyon fél, hogy egyéb fekszik a' dolog alatt, 's hogy tovább néznek itt azok, a' kik nem szeretik a' mostani *popularis* Constitútiót.

Végezetre elérkezett Mártzius' 2-dika is, melyre már a' tárgy' mivoltának megvizgáltatása határozottatott vala. Most is nagy emberek kikelltek mellette is ellene is, 's voksolásra kerülvén a' dolog, a' Barthelemy jóvállása, ámbár az Ország ó zek minden iparkodással ellene szegerte vala magát, még is megerősített; mellette 98, ellene tsak 55 voksolok találtattak. — Már most a' Követek' kamarájában fog elő vétetni, hanem a' Constitúció szerént tsak 10 napok múlva. Remélik a' Ministerek 's a' Constitúció' barátjai, hogy itt nem fog keresztül menni. Megválnak nem soká. — Némmeljek hibáztatják a' mostani Ministériumot, azért, hogy ily sokáig halasztotta a' Pairek' számát oly tagokkal szá-

porítani, kik a' Constitúció' barátjai lettek volna.

A' Paireknek ezen 2-dik Mártziusi ülésénél nem kevesebbé nevezetes vetekedések fordultak elő a' Követek' kamarájában a' Lafttte javallása felett, mely éppenséggel a' Pairek' határozása ellenébe szegezettett, 's oda volt véle a' czélzás, hogy a' Pairek' végzése még vizsgálás alá se' jöhessen a' Követek' kamarájában, t. i: Hogy kérjék a' Királyt, hogy a' választási törvényen semmi változást tétetni ne engedjen. Hanem már késő volt az iparkodás. Maga az Igaság' Ministere *De-Serre* kinyilatkoztatta, hogy már most nintsen egyéb hátra, hanem csak, hogy 10 nap' mulva (Mártz. 13-dikán) a' Pairek' határozását vizsgálás alá vegyék, 's vagy megerössítsék, vagy vissza vessék.

Egy Párisi író azt erőssíti, hogy az Ultrák' plánuma ezen nyughatatlankodtató iparkodások által oda czélozna, hogy a' nép között egymás ellen való feltámadást eszközölhessen, hogy az idegen szomszédoknak seregeik ismét beszálljanak Frantzia Országba: de egyszersmind azzal vigasztalja a' Constitúció' barátjait, hogy ne féljenek, mert a' nép sokkal jobban van tudósítatva az efféle mesterkedések felől, hogy sem valamely belső erőszakoskodásoktól lehetne tartani, a' mit azonközben az Ultrák ily nagyon okajtanának. Ezen levél szerént az Ultrák most nem a' Liberálisok ellen mérgelednek, mert nem ezek miatt nem érhetik el czélzásait, hanem sokkal inkább a' Constitúció' és Ministerium' barátjaik ellen.

Német Ország.

A' Bavariai Diétán két nagyon nevezetes tárgyak felett való vetekedések forgottak fenn; egygyik az, hogy meg kelljen-e a' katonaságnak esküdni a' Constitúcióra, másik, hogy megengedi-e a'

Constitúció a' Ministereknek, hogy a' Követek' kamarája' tanátskozásaiban valódképpen részesülhessenek. Sturz nevű Képviselő hozta-fel a' kérdést. A' kérdést így tette-fel: Részesülhetnek-e a' Ministerek a' Kamara' tanátskozásaiban a' nélkül, hogy egyébre semmire kibotsátkozhassanak, a' minaka' kamara' elejébe való terjesztését az Országglószék reájok bizta? A' Constitúció ezen tekintetben a' Ministerekéről is tsak úgy beszéll, mint egyéb Királyi Biztosokról. Így én a' Királyi Biztosoknak nagy sokaságá látom közzinkbe bejárni, a' kik többire nagy tapasztalású Agensek, nagy practicusok: mi Képviselők ellenben többire gyenge talentumú, kevés finumságú emberek vagyunk, a' kik tsak meggyőződésünk szerént tudjuk kimondani gondolatainkat. Mi tehát így sok kedvetlen következésű megtámodtatásoktól félhetünk. A' Constitúció VII-dik Titulusának 24-dik §-sa ekképpen szoll: *A' Ministerek mind két kamara' üléseiben jelen lehetnek, ha azoknak nem tagjaik is.* A' mit a' Constitúció betű szerént nem mond, azt oda nem lehet beiktatni, beígyengetni. Itt nem mondatik, hogy a' Ministerek a' kamaráknak tanátskozásaikban a' reájok bizott tárgyakon kívül is részesülhetnek. Az én ítéletem tehát az, hogy a' Ministerek a' Királytól reájok bizott tárgyakon kívül egyébbe belé nem szollhatnak, 's azt kívánom, hogy a' kamara ezen tárgyat, mint a' maga belső politikáját érdeklőt, vegye vizsgálás alá. — Hoszszas vetekedés után fére tétetett a' Sturz javallása.

A' mi a' katonaságnak a' Constitúcióra való megesküvését illeti, azt ily okokon vitatta Hornthal: A' Constitúció azon személlyeket, kik a' Constitúcióra megesküdni kötelesek, így nevezzi: *a' Státus' minden polgárjai.* Miért tzorittatna-ki tehát a' katonai szép sereg a' Státus' polgári Rendjei közzül? Azt is

mondja ez a sarkalatos Törvény, hogy a Státusnak minden szolgálói, mikor a szolgálatra felvétetnek, megesküdni tartoznak. A katonai tisztek tehát talán nem Státus' szolgálói? 's talán midőn tiszti Pátenst, Királyi levelet kapnak, akkor nem szolgálatra vétetnek-fel? A katonák ugyan különösen nem nevezetnek: de nevezetnek közönségesen a Státusnak minden szolgálói.

A Biztosság vélekedése, melly elcéljébe a *Hornthal* jóvallása megvizsgálás végett adattatva volt, ily vélekedést terjesztett az eránt Mártz. 6-dikán a Követek' kamarája elcéljébe: — „A Törvény-széki Tanácsos 's egyszersmind Polgármester *Hornthal* Ur' jóvallása az, hogy kérjük a Királyt, hogy tegyen oly rendelést, hogy a katonaság ugyan azon hitet tegye-le, melynek letételére a Státusnak minden szolgálói köteleztetnek, ez az: Hogy esküdjék-meg, hogy a Királyhoz hűséges, 's a törvényekhez engedelmes leszzen, 's a Constitutziót megtartja. A kérdés tehát már most, melyet meg kell határozni, az, hogy valyon szükséges-é, hogy a Követek' kamarája a Királynak ezen jóvallást tegye, és hogy teheti-é? A Biztosságnak közönséges megegygyezéssel való vélekedése az, hogy a kamara a Királynak ezen jóvallást nem teheti, a következő okokra nézve: —

Első Ok: — A Constitutzió a X-dik Titulusnak 1. 2. és 3-dik §-saiban nyilvánosságosan meghatározza, kinek kellessen a Constitutzióra való hitet letenni, úgy mint: Megesküdni tartoznak; — 1) A Király, mikor Országlásra lépik. — 2) A Királyi Helytartó, mikor a Régenségnek folytatását elkezdi; — 3) A Királyi házból származó minden Princzek, mikor nagyobb idejűséget érnek; — 4) A Státusnak minden Polgárai a megtelepedéskor 's a közönséges hódoláskor. Végezetre 5-tödször, a Státus-

nak minden szolgálói, mikor szolgálatra felvétetnek. A Katona Rendnek megesküdéséről nintszen a Constitutzióban semmi emlékezés. Mert nem gondolthatnak a katonák, ha csak nagy tisztségben nintsenek, se' mint Státus' polgárai, se' mint Státus' szolgálói. Ezt maga a Constitutzió bizonyítja, minthogy a Constitutzió IV-dik Titulusának 2-dik 's 3-dik §-sa, 's az *Indigenatusról* szolló Ediktumnak 7, 8, 's 9-dik §-sai szerént, erre, a következők kívántatnak-meg, ugymint: — 1) Az Edictum' határozásaival megegygező Indigenatus — 2) A törvényes telyes idejűség — 3) Az Országban való letelepedettség, a melyhez, ingatlan jószág, Státus-interese, 's egyéb ilyen jusok, 's oly keresmények bírása által lehet jutni, a melytől adót kell fizetni, vagy pedig közönséges hivatalba való belépés által is. Pedig ezekkel a tulajdonságokkal a Bavariai armádának nagy része nem bír; mert találtatnak benne sok idegenek, a kik se' születéssek se' naturalizáltatások által nem szerzetek magoknak indigenatust. A törvényes telyes idejűséget se' érték-el sokan; mert sokan találtatnak mind a tisztek, mind pedig a köz katonák között olyanok, kik még nintsenek 21 esztendősek. És végezetre kevés katona személyek is tarthatnak, a Constitutzió értelmével megegygezőleg úgy, mint megtelepedett, vagy lakos hazafiak, mint-hogy nagyon kevesen találtatnak köztök olyanok, a kik ingatlan jószágot, Státus' interesét, vagy olly jusokat bírnának, mellyekért adót kellene fizetniük, 's azt se' erőssíti kétségkívül senki közöttünk, hogy az Al-tisztek 's közkatonák valamelly közönséges hivatalt viselnének. Mind ezeknek tehát semmi jussok nintszen a Bavariai Státuspolgársághoz. De a Státus' Szolgái közzé se' számláltathatnak kiváltképpen az oly katonák, a kik nem fő tisztek. Hiszen a Constitutzió IX-

dik Toldalékja, úgy mint a' Státus Szolgáinak állapotjáról szolló Edictum, megmondotta a' maga 1-ső §-ában, hogy a' Státus Szolgásgát, akár legyen az valamely különös kineveztetési Decretummal öszszé kötelve, akár ne legyen, csak Felvételtetési *Rescriptum* által lehet nyerni. Így tehát csak a' tartatlik Státus' Szolgájának, a' kinek valamely közönséges hivatal, Felvételtetési *Rescriptum* által adatik. Ha tehát a' Bavariai armádnak nagy része se' Státus' polgárjainak se' Státus Szolgáinak sem tartathatik, így annak ezen része, a' Constitúció X-dik Titulusának 3-dik §-ában található hitnek letételére nem szoríthatatik, 's ezen jóvallást, hogy az egész Katonai Rendet a' Constitúcióra megkellésék esketni, úgy kell tartanunk, mint a' Constitúcióhoz ragasztatandó toldalékot; az ilv toldalék pedig ugyan ezen Constitúció X-dik Titulusának 7-dik cikkelye szerént csak a' Királytól jöhet, 's e' felett ezen kamara csak azután tanáskozhatik, minekutána azt a' Király ezen Kamara' elejébe küldeni jönnek találja. — *(A többi követhetik).*

S v é t z i a.

Ersek Doktor Lindholm az Upsalai közönséges Fő Oskola' Fő Cancellarius az Ország' 13 esztendőktől fogva volt Primása, Februárius 15-dikén meghalt. E' nevezetes ember volt ezen Országban. Két Királyt koronázott meg, 's a' Papi Rend' képét négy Diétán viselte 's folytatta ügyét. A' Seraphinek' Rendjének is Rittere 's a' Svétziai Akademiának egygyik tagja volt.

Svétziában: a' Bibliának új fordítása van nyomtató sajtó alatt. Az Ó-Testamentum már készen van. Ennek könyvet is újat készítenek a' régi megavült helyébe, mellyen még 1695-ben tettek volt valami kis jobbítást.

Spanyol Amérika.

Chiliben rendkívül való Tudósítást adtak ki, melly már Londonba is megérkezett. A' tudósítást a' *Kalparaisoi* kikötőhelyből küldötte az Independens hajós sereg' Vezére az Ország Fő Igazgatójához Ó-Higginshez. Ezen tudósítás szerént nagyon szerentsés expeditióból érkezett meg ezen hajós sereg a' nevezett kikötőhelybe. A' *Maria Isabella* nevű, 50 ágyus fregáton kívül, melynek elfogattatása már más versben említettett, még három Spanyol hajót vezetett be oda, mellyeknek neveik: *Dolores*, *Madalena*, és *Elena*, mind hárman szállító hajók; mind ahoz a' Radiksi expeditióhoz tartoztak, mellet Cap-Hornnál a' szélveszek megrongáltak 's elszéllesztettek. Ezen három hajón, mikor Spanyol Országból eleveztek, 606 katonának 's 36 tisztnek ültek; azútban meghaltak közülök 215-man, 's a' betegek' laistromában voltak még ekkor is 217-en. A' több hajókról, mellyek ezen expeditióhoz tartoztak, azt tartják, hogy a' Cap-Hornnál szenvedett tengeri háború mind eltemette őket: hanem az Independens hajós serege minden esetre még Santa Máriánál hagyta vigyázatom a' *Chacabuco* nevű Korvettét, hogy ha még vagy egy megrongált Spanyol hajót a' habok oda vetnének, fogja fel.

Spanyol Ország.

Generális Eliához a' Valencziái Kormányozóhoz nem régen egy nevetlen levél érkezett, melyben így irtak hozzá: Ezer kard van kivonva ellened azon vérenek megboszsulására, mellyet a' mincipiontattál. Előbb vagy később, 's talán nem sokára, meglákolysz büncidért.

Pamplonából azt írják, hogy a' *Nazarrai* Vice-Király parantsolatot vett Madridból, hogy ezen tartomány' lakosait vetkeztesse ki a' fegyverből.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

*N. Belső Szolnok Vármegyéből,
Décsről.*

Szeméremmel is meg kell azt környékünk gondolkozó részének vallani, hogy ha Megyénk Fő-Városa, Décs, ama tudományos izléséről, de kivált ékesen szözlésbeli jeles tehetségéről esmeretes T. Nagy György Urnak birtokával nem dicselkedhetnék, így jó Fejedelmünk születése napjának Innepé mint sok más kissébb helyeken úgy nálunk is talán csak inkább a' külső érzéseket illető értzek zörgésében 's legfelyebb egy néhány jó pohár hornak jó Fejedelmeink' hosszú életekért való vig kiürítések alkalmatosságával lenni szokott Élj en! kiáltások hővségében állott 's határozódott volna meg. De csak az a' hirtelen elterjedt hír, hogy T. Nagy György Ur fogná ezen minden jó Hazafi sziveben nevezetes Innepi napot egy Innepi-Beszéddel ditsőségsébbé tenni, Megyénk előkelőbb lakosait e' folyó hónap' 14-dikén oly nagy számmal gyűjtötte össze, hogy a' Décsi Ref. Sz. Ekkla. különben eléggé nagy temploma a' halgatók számát alig foghatá bé, nevezetesen a' Fő Hertzeg Jó 's cf Huszár Regementjének környékünkben lévő Tisztje, Nemes Megyénk Rendjeivel minden Vallásheli különbség nélkül, egyesült érzéssel, és nemzeti öltözetekben jelenének meg több nyugodalomra lépett Fő hadi Tisztekkel egygyütt ezen tisztes gyűlékezésben, melyben egy rövid emlékezés után, számos ágyuk dörgései és a' templom herítésébe helyhez tetett műsika érzékeny zengése között, felállá, mindeneltől nyughatatlanul várt Nagy Györgyünk a' Tanító-Székre, 's felvévén beszédje fundamentomául Sz. Dávidnak a' LXXXII. 'Soltár 6, 7. Verséinek ezen

szavait: *Istenek vagytok Ti Fejedelmek,* egy oly felséges Öröminnapi beszédet tartott, mely által e' különben is jeles Innepi-napot elfelejtétténné 's magát is a' T. Beszéllő halhatatlanná tette.

Megmutogatta ő ezen remek beszédben azt, hogy a' nagy mindenség Fő Igazgatója, a' nemzetek kormányára a' Fejedelmeket maga mellé társul felvévén, azoknak vallaira szinte minden emberi tehetségeket felyül haladó terheket rakott, melyeknek teljes elhordozásokért a' Fejedelmek az alattavalók tiszteleteket megérdemlik. Gyönyörűggel halgathattak volna ezen beszédet e' földnek minden Felkentjei, 's tanulhattak volna ebből a' polgári-társaságnak minden tagjai — tanultunk mi is lek ezen valóban Spirituális Öröminnep közönséges kihirdetését emulatni haladatlanságnak lenni méltán tarthattuk.

Magyar Ország.

A' Bétsben lakó Magyarok is nagy részvétettel olvasták a' Pesti újságlevelkben az itt következő tizikhelyt: —

Reszthelyről vett tudósítások szerint Nagy Mélt. Gróf Festetics György ő Excellentiája Februárius utolsó hetében első részének a' gutatítás által tellyes elgyengülése miatt ágyba fekvő beteg lett. Februárius' 27-dikén életéhez kevés reménység volt. — Azonban újabb tudósítások szerint reménylentünk lehet, hogy a' Hazának e' nagy oszlopát köz örömtünkre a' Gondviselés fentartani fogja.

Elegyes Dolgok.

A' Bostoni Linneána Társaság' irásailan is tetetik már egy emlékezet az azon vidékeken sokszor láttatott *Tengeri Kigyóról*. Egy kőjke a' szárazra egy his gyermek után kőjvén 's annak nagyon lassan utánna tsuszkálván, midőn a' gyermek meglátta 's magát elsi-

kötötte, annak apja a' sikótásra oda futott, 's a' kigyó' fejét a' ganéjhányó vasvillával keresztül szurta. Ezen kigyókőkök azólla hitöltetvén, testének jó rajzolatja kiadatott, 's úgy ítélnék felőlle, hogy valósággal a' sokszor említettett Tengeri nagy kigyónak kőjke légyen. *Scolioghis* nevet adtak néki a' tudósok. Nem mérges, de felettébb rút állat; 40 apró púpok szemléttetnek rajta. A' hossza 2 láb 11 és fél tzol; vastagsága a' hasánál 2 és fél tzol.

B é t s.

E' hónap' 15-dikán felakasztottak Alsó Austriában egy Vámos-szolgát, a' ki hasonló szolgatársára megboszsankodván, azért, hogy őtet sokszor elárulta, azt éjjel boszszuállásból megölte. De más tette is volt a' bűnösnek, a' melly tsak a' mostani nyomozás alatt jött-ki, az t. i. hogy a' második beteges feleségének (most a' harmadikat hagyta özvegyen 3: árvákkal) 15 hónapok előtt, hogy halálát siettesse, apró portzióknént egér követ adogált-be az Orvossággal egygyütt. Most ezt maga vallotta-ki.

H i r d e t é s.

a' Nagy Méltóságú Királyi Magyar Udvari Kamara Rendeléséből.

A' Magyar Országban fekvő Felsőéges Adományra rendelt következő Kamarális és Fiscális Jóságoknak. Leírásaik, 's Megbetsültetések, a' Felsőéges Helybenhagyásig elkészültek, u. m.

1) A' Borsod Vármegyében fekvő

Bogoméri Darab-Jóságok között a' Kis-Tokaji, Maly és Tullusi.

2) Temes Vármegyében 's a' Szent-Andrási Kerületben: Orczydorf, Kalacsa, és Hodony.

3) Krassó Vármegyében 's a' Lugosi Kerületben: Magury, Drinova, Bottiest, és Szurest, Poganest, Szecsen, Szurduk, Bukovecz, Mutnik.

Részüket, Megbetsültetéseiket, 's Megszerzhetőseiknek arát Bétsben a' Nagy Méltóságú Ts. K. Közönséges Udvari Kamaránál; Budán a' Nagy Mélt. Udvari Magyar Kamaránál, a' 2) és 3) számalatt kijelletekre nézve pedig még Temesváron is a' Banátusi Kamarális Administrationál; a' megbetsültetés summariumait az 1-ső szám alatt lévők eránt Diós-Györben a' Királyi Kamarális Praefectusi Hivatalnál, a' 2-dik és 3-dik számuakra nézve az ott említett Kerületek szerént, az illető, és megnevezett Kamarális Tisztségeknél előre meg lehet látni.

Az ezen Jóságokból szerezni akaróknak, úgy azoknak is, kik eddig már jelentették magokat, kérelményeknek meghatározott kinyilatkoztatásaikkal, e' folyó hónap 24-edikétől fogva hat hetek alatt, az az Aprilis 25-ödikéig e' folyó eszt. a' Nagy Méltóságú Királyi Magyar Udvari Kamaránál tessék magokat jelenteni; mivel ezen idő lefolyta után a' Felsőéges Adományi-Ajánlások fognak megtétetni. Budán Mártz. 10-edikén 1819.

Bétsbe érkeztek: 10-dikben, B. Wimmer Cs. K. Májor Magyar Országról; 11-dikben, G. Bathiany István és Beltzáné Magyar Országról; G. Schaffgotsch Cs. K. Májor, és Schaffgotsch Rudolf 's Iajos Grófok, Cs. K. H. dealyok, mind hárman Brünnből; 12-dikben, Gr. Bathiany Eumaniel János Cs. K. Cancellarius Sopronyól.

Elutaztak: 10-dikben G. Esterházy Kasimírné Posonyba, G. Kollowrath Cs. Kár. Fegyvertármeester 's Csehország' Kou mandirozó Prágába, Etska Úr (itt a' Német író létségkivül Etskai Lázár Urat akart látni). Magyar Orzági hírtokos, Magyar Országra; 11-likben, Gróf Révay Pestre, Gróf Altmásy Aloyaus Pestre, B. Kros márk Prusszus K. Követ Olasz Országba, Urményi Úr Cs. K. Gen. Májor; 12-dikben G. Schulenburg Szikszonjai K. Követ Olasz Országba, B. Pronay József Posonyba.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
 M. rtz. 12-dikén 248 — 15-dikén 248 — 15-dikén 248 — forintot.